

Møteinnkalling

Utvalg:	Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra
Møtested:	Stabbursnes Naturhus og Museum
Dato:	22.03.2017
Tidspunkt:	10.00 – 15:00

Ved eventuelt forfall er representantene selv ansvarlige for å gi vararepresentanten beskjed om å delta på møtet. Alle møtepapirer vil bli sendt ut på e-post og lagt ut på Stabbursdalen nasjonalparkstyrets nettside:

<http://nasjonalparkstyre.no/Stabbursdalen/>

Nasjonalparkforvalter er tilgjengelig på telefon 78 95 03 77 / 409 12 470 eller e-post stabbursdalen@fylkesmannen.no.

Saksliste

Utvalgs-saksnr.	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr.
ST 10/2017	Registrering av deltakere, beslutningsdyktighet		
ST 11/2017	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 12/2017	Valg av underskrivere		
RS 3/2017	Orienteringer		
ST 13/2017	Søknad om dispensasjon til landing med helikopter ved Bastinjávri – undersøkelse av utbredelse av ørekyte		2017/510
ST 14/2017	Bestillingsdialogen – tiltaksmidler for 2017		

RS 3/2017 Orienteringer

- Elgtelling 2017
- Forsvarets svarbrev om «Presisering av begrepet operativ virksomhet» mottatt 3. mars 2017. Brevet er sendt videre til uttalelse hos Klima- og Miljødepartementet.
- Møte med Forsvaret 13. mars 2017 om Forsvarets miljøvernarbeid.
- Naturvernforbundet Avjovárri lokallag – seminar den 4. mars 2017.
- Uttalelse og søknad om dispensasjon fra Láhtin Siida datert 10. mars 2017.
- Ny sofa og sengeløsning ferdigstilt på Rørkulphytta.
- NIN kartlegging 2017 – Muligheter for at Stabbursdalen nasjonalparkstyre får NIN-kartlagt et område som vil komme til å bli kalt «Innfallsport/portal» til Stabbursdalen.

Forvalter har fattet vedtak på delegert myndighet:

Alle vedtak blir lagt ut på miljovedtak.no innen tre dager etter vedtaket er fattet.

Vedtaket fattet den 6. februar 2017:

Vedtaket i sak 2017/376

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd første alternativ gis Norsk institutt for naturforskning (NINA) dispensasjon til motorferdsel med inntil to – 2 – snøskutere i Stabbursdalen nasjonalpark i forbindelse med et forskningsprosjekt på kongeørn.

Tillatelsene er gyldig i perioden fra 15. mars til og med 4. mai 2017.

Dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

- Kjøringen kan utføres av Olaf Opgård, Arve Østlyngen, Kenneth Johansen, Vidar Myklevoll, Bjørnulf Håkenrud, Trond Vidar Johnsen og Karl-Otto Jacobsen.
- Dette brevet skal medbringes i felt i tilfelle kontroll.
- Det skal kun kjøres på snø- og isdekket mark/vann. - Ferdsel og aktivitet skal minimaliseres og skje på en slik måte at kongeørn påføres minst mulig forstyrrelse og stress. Unødvendig forstyrrelse av annet dyreliv, herunder reinflokker, i området skal unngås.
- Kjøringen skal skje i samarbeid med Statens naturoppsyn (SNO). NINA er forpliktet til å rette seg etter eventuelle anvisninger fra SNO når det gjelder kjørerute.
- Resultatene fra forskningsprosjektet skal sendes Stabbursdalen nasjonalparkstyre så snart de er sammenstilt. Etter endt sesong skal en kort rapport fra årets aktivitet sendes til Stabbursdalen nasjonalparkstyre.
- Dispensasjonen er begrenset til maksimalt seks – 6 – skuterturer i nasjonalparken.

Kjøringen kan skje med direkte hjemmel i nasjonal forskrift til motorferdselloven § 3 bokstav f. Særskilt tillatelse etter motorferdselloven fra berørte kommuner er dermed ikke påkrevd.

Arkivsaksnr: 2017/510-0

Saksbehandler: Karoline Salmila

Dato: 08.03.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre	ST13/2017	22.03.2017

Søknad om dispensasjon til landing med helikopter ved Bastinjávri – undersøkelse av utbredelse av ørekyte i Stabbursdalen nasjonalpark

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 gis Porsanger klekkeri v/Håkon Haukenes dispensasjon til to (2) landinger med helikopter for å gjennomføre kartlegging av utbredelsen til ørekyte ved Bastinjávri i Stabbursdalen nasjonalpark.

Tillatelsene er gyldig i perioden fra 1. august til og med 31. oktober 2017.

Dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

- Dispensasjon til to (2) landinger med helikopter for kartlegging av ørekyte gjelder for perioden 1. august til 31. oktober 2017.
- I sammenheng med feltarbeid et hvor behovet er transport av feltutstyr og personell skal all flyging til og fra landingspunkt foregå i en høyde over 300 meter over bakken.
- Før gjennomføring av hver flyvning skal Statens naturoppsyn (SNO) kontaktes
 - Torkjell Morset kontaktes: Tlf. 916 22 003
- Unødvendig forstyrrelse av dyrelivet, herunder reinflokker, i området skal unngås.
- Denne dispensasjonen må medbringes i felt og fremvises ved kontroll.
- Etter endt undersøkelse skal en rapport sendes til Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Denne tillatelsen gjelder etter verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark. Det forutsettes at samtlige andre nødvendige tillatelser også er på plass. Det anmodes til dialog med reindrifta i forkant av landingene med helikopteret.

Saksopplysninger

Stabbursdalen nasjonalparkstyre mottok søknad fra Porsanger klekkeri den 2. februar 2017. Porsanger klekkeri gjør kartleggingsundersøkelser av fiskevann i samarbeid med Norsk institutt for naturforskning (NINA). Deres kontaktperson i NINA er Trygve Hesthagen.

Porsanger klekkeri har i mange år registrert utbredelse av ørekyte i Porsanger kommune og nabovassdrag. Det undersøkes vannskiller mellom vassdrag som kan forklare den påviste store utbredelsen av ørekyte, som ved naturlig innvandring ved overflyt mellom vassdrag i likhet med annen "østfisk". Inntil for få år siden var det en vanlig oppfatning at ørekyta i Finnmark i hovedsak var kommet til den siste tiden som resultat av å være flyttet av mennesker (gjennom å ha blitt brukt som levende agn eller forvekslet med innfanget yngel av ørret/røye).

I 2016 var planen å undersøke vannskillet mellom Stabburselvvassdraget og Repparfjordvassdraget i henholdsvis Bastinjávri og Vuomejávri som er toppvann i disse sidevassdragene. Det ble kun gjennomført kartlegging i Vuomejávri i Kvalsund kommune i fjor. Det ble påvist ørekyte i Vuomejvri, noe som sannsynliggjør at tidligere påvist ørekyte nedstrøms ved riksveien over Sennalandet kan skrive seg fra naturlig overflyt fra Stabburselva via Bastinjávri – Vuomejávri.

Porsanger klekkeri har ikke midler til å leie sivilt helikopter. Porsanger klekkeri har derfor fått bekreftet at de får assistanse hos 330-skv på Banak til å fly ut utstyret og hente tilbake når det måtte passe for dem i øvelsessammenheng. Det er derfor ikke mulig å angi nærmere tidspunkt, kun tidsperiode. Søknaden gjelder to landinger med helikopter ved det østlige Bastinjávri med avløp til Stabburselva i perioden august til oktober 2017 (kartref Stabbursdalen 945-825). Først en landing med utstyr samt to personer - og så senere henting av utstyret. Fiskerne går da tilbake. Utstyret består av ruser, gummibåt og elfiskeapparat for registrering av eventuell bestand av ørekyte.

Regelverk

Formålet med vernet av Stabbursdalen nasjonalpark er å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gáisáene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Naturmangfoldloven (nml.) trådte i kraft 1. juli 2009. Det skal fremgå av enhver beslutning som fattes ved utøving av offentlig myndighet hvordan prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 -12 er vurdert, jf. nml. § 7 i loven. I nml. § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnet skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jf. nml. § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Etter § 11 er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av naturmangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Verneforskriften for nasjonalparken sier at motorferdsel er forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 meter, jf. § 6.1 i verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark. I § 6.2 gis det en del direkte unntak fra dette forbudet, og i § 6.3 åpnes det for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til en del formål. Saken må behandles etter § 48 i naturmangfoldloven da det i verneforskriften ikke er åpnet for bruk av helikopter til dette omsøkte formålet. Stabbursdalen nasjonalparkstyre kan etter § 48 i naturmangfoldloven gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. I rundskriv fra Miljødirektoratet «Forvaltning av verneforskrifter», revidert januar 2014, redegjøres det for hvordan nml. § 48 i skal forstås. Her framgår det at bestemmelsen skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker som omfattes av bestemmelsen. Siktemålet er at verneforskriften ikke uthules gjennom omfattende dispensasjonspraksis.

I verneforskrifter etter naturvernloven, herunder verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark, er det en generell dispensasjonsbestemmelse for vitenskapelige undersøkelser, denne bestemmelsen er ikke videreført i naturmangfoldloven. Alle eksisterende verneforskrifter etter naturvernloven skal fortsatt gjelde, jamfør nml. § 77. Likevel gjelder nml. § 48 i stedet for den generelle dispensasjonsbestemmelsen i gjeldende verneforskrifter.

Dette innebærer at forvaltningsmyndigheten etter nml. § 48 kan gjøre unntak fra verneforskriften dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig jf. punkt 7.6, dispensasjon for «vitenskapelige undersøkelser» i rundskrivet «Forvaltning av verneforskrifter». I rundskrivet heter det at forvaltningsmyndigheten alltid skal vurdere nytten av et forskningsprosjekt opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører. Det er først og fremst aktuelt å gi dispensasjon til tiltak når det er nødvendig for forskning. Forskningsaktiviteter som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør imidlertid kanaliseres utenfor verneområdet. Videre heter det at det vitenskapelige motivet bak vernet vil kunne begrunne en mer lempelig eller kurant dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av fast anlegg eller terrenginngrep i verneområdene. Tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene bør det som regel gis dispensasjon til, da slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene.

Vurdering

Verneformålet er å unngå uønsket og økt motorisert trafikk inn i fjerntliggende og viktige vilt- og utmarksområder. Stabbursdalen nasjonalpark er leve- og yngleområde for en rekke trua og sårbare arter. Dyrelivet er freda mot unødvendig forstyrrelse av alle slag, jf. nml. §§ 9 og 10. Det kan oppstå tilfeller hvor også lovlig ferdsel kan være til skade for viltet, vegetasjon eller kulturminner. Ferdsel skal ikke være til hinder for en eventuell oppbygging eller reetablering av sårbare arter. I følge nml. § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt. Man må derfor ta vare på artenes økologiske funksjonsområder. Det generelle motorferdselsforbudet er innført for å skjerme dyre-, plantelivet, tamrein og terrenget for forstyrrelser og kjøreskader. For at forbudet skal ha sin tilsiktede virkning er det viktig at dette håndheves restriktivt. Et viktig kriterium for å kunne innvilge en dispensasjon fra verneforskriften er som nevnt at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. I Stabbursdalen er formålet først og fremst å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander.

Naturmangfoldloven § 8 setter krav til at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på blant annet effekten av påvirkninger. Ørekyte var registrert som svartelistet art med graden høy risiko i 2007. I 2012 ble arten ikke vurdert på nytt, men i ny versjon av svartelisten for 2018 er den under vurderingen til å kunne bli klassifisert som «Regionalt fremmed art». Dette er fordi ørekyte er en naturlig art i Norge, men den spres til områder hvor den ikke er naturlig utbredt. Denne arten har vist seg å ha en påvirkning på nye områder som kan endre dynamikken i det opprinnelige økosystemet, og dette har ofte vist seg å ha negativ effekt.

I Finnmark har det vært spredning av ørekyte til flere vassdrag. Dette skyldes trolig først og fremst at ørekyta har blitt forvekslet med ørret fordi folk flest har hatt liten kunnskap til denne lille karpefisken. Ørekyte har vært brukt som levende agn. Det har også vært spredning av ørekyte sammen med annen settefisk eller ved villfiskoverføringer, og bevisste utsettinger for å skaffe fôrfisk for annen fisk, eller spredning via vannkrafttunneler. Området rundt lešjavri i Tanavassdraget har trolig vært sentralt i spredningen av ørekyte videre nordover til Stabburselv- og Lakselvvassdraget (kilde: NINA Oppdragsmelding 805, august 2004).

Det er i dette tilfellet ikke snakk om å etablere faste anlegg eller terrenginngrep i området, og som det går frem av rundskrivet om forvaltning av verneforskrifter vil det da være mer kurant å gi dispensasjon i forbindelse med vitenskapelige kartlegginger. Påvirkningen som vil oppstå vil være kortvarig og det vil ikke sette varige spor, og tiltaket vurderes derfor isolert sett til ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig.

Perioden det søkes om er utenfor den mest sårbare hekke og yngleperioden. Flyving med helikopter medfører forstyrrelser på fugle- og dyrelivet, men den omsøkte aktiviteten vurderes til å være forholdsvis lav og det dreier seg ikke om en varig forstyrrelse. Den samlede belastningen økosystemet utsettes for vurderes således å være lav, jf. nml. § 10. Formålet med kartleggingen tilsier at tiltaket ikke lar seg gjennomføre utenfor verneområdet. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 antas å være ivaretatt da landingen skjer i dialog med lokalt SNO i forkant av landingene i nasjonalparken. Nml. § 11 vil ikke være en problemstilling så lenge det settes vilkår om kun to helikopterlandinger, samtidig vil nml. § 12 i loven være ivaretatt ved denne begrensningen.

Kunnskap fra kartleggingen av ørekyte vil kunne ha stor verdi for økt kunnskap om av vann og vassdrag i Stabbursdalen nasjonalpark. Økt kunnskap om naturforhold i nasjonalparken øker kvaliteten til forvaltningen av verneområdet. Nasjonalparkstyret ønsker derfor en rapport etter undersøkelsen for bruk i fremtidig forvaltning av området. Ut fra det aktuelle kartleggingens klare nytteverdi for forvaltninga finner nasjonalparkforvalteren at omsøkte aktivitet bør kunne tillates.

Reinbeitedistrikt 16 har beitetid i nasjonalparken fra 1. april til 15. november. Bastinjávri er delt midt mellom to reinbeitedistrikter, henholdsvis reinbeitedistrikt 16 og reinbeitedistrikt 23. Søknaden gjelder to landinger ved det østlige Bastinjávri med avløp til Stabburselva, som blir innenfor i reinbeitedistrikt 16. Bastinjávri er i flyttekorridoren til reindriften, og ikke innenfor en enkelt siida sitt sommerbeiteområde. I brunst og paringsperioden, som varer fra midten av september til midten av oktober, bør ikke reinsdyr forstyrres. Det anmodes om at Porsanger klekkeri oppretter kontakt med reindriften i området før landingene, for å avklare og gjøre reineiere forberedt på flyaktiviteten.

ST 14/2017 Bestillingsdialogen – tiltaksmidler for 2017

Stabbursdalen nasjonalparkstyre går gjennom årets bevilgninger av tiltaksmidler for 2017 sammen med Statens naturoppsyn.